YOUNG GOODMAN BROWN: THE NEW AMERICAN ADAM?

Dragoș Zetu

Assoc. Prof., PhD, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Many critics have suggested that Hawthorne's Young Goodman Brown is a relentless attack against the Puritan doctrine more precisely against the Calvinist idea of innate depravity of the human soul. In my study I argue that Hawthorne's view on Puritanism as it is reflected in this short-story is much more nuanced. By rewriting the Faustian pact, the American writer demonstrated a deeper understanding of the Christian faith than most commentators are ready to admit. I argue that Brown's mistake is not that he replicated the mistakes of the Puritan faith but rather that he does not internalize the main tenets of his faith. He is "theologically ill-prepared" to survive a meeting with the devil precisely because he is not a good puritan.

Keywords: innate depravity, puritan catechism, the ten commandments, sin, initiation

În 1967, criticul francez Rolland Barthes anunța „moartea autorului", concept cristalizat, întâmplător sau nu, în perioada confuză din jurul evenimentelor din mai 68. Contestarea autorității autorului a fost anticipată de noua critică americană din anii 50 care atrăgea atenția asupra conceptului de „biographical phallacy", o critică directă a școlii critice biografice. Aceasta analiza textele literare în directă legătură cu biografia autorului, ca o reacție la viața lui. Barthes și cei care l-au urmat sunt de părere că biografia autorului este irelevantă, din moment ce sensul unui text literar se naște în timpul actului lecturii, proces în care autorul nu e implicat, iar cititorul devine adevăratul „autor" al textului. Acest punct de vedere, deși radical, a sedus o bună parte a criticii contemporane. În ceea ce urmează voi încerca să indic limitele acestei perspective, arătând că, în cazul anumitor scrieri literare, cunoștințele despre biografia autorului ne pot ajuta să descifrăm unele aspecte pline de ambiguități ale textului respectiv. Am ales spre exemplificare nuvela „Young Goodman Brown" (Tânărul frate Brown) a lui Nathaniel Hawthorne. În plus, voi analiza felul în care este abordat un mit cultural american, intens discutat în prima parte a secolului al XIX-lea în tânăra societate de peste ocean, cel al americanului ca fiind „noul Adam".

Hawthorne s-a născut în Salem, Massachusetts, port important în secolul al XVII-lea, asociat cu teribilul episod din 1692, cunoscut în istorie ca "Procesele vrăjitoarelor din Salem", în timpul cărora mai mult de 200 de persoane au fost acuzate de vrăjitorie și 19 membri ai tinerei comunități puritane au fost condamnați la moarte. Stră-străbunicul lui, William Hathorne, a făcut parte din primele grupuri de imigranți care veniseră din Anglia la bordul vasului Arbella[1] și se stabilise pe coasta de est a Americii. Se pare acesta a ordonat biciuirea unei femei quaker care refuzase să renunțe la credința sa. Fiul lui William, John Hathorne, a fost unul din judecătorii care au activat în cadrul proceselor vrăjitoarelor. Toate aceste episoade autobiografice sunt amintite atât în „Vama", eseul care are rolul de capitol introductiv al

[1] John Winthrop, avocat puritan renumit, a ținut la bordul acestui vas celebra predică "A Model of Christian Charity" care trasează pentru prima dată coordonatele morale ale noii lumi pe care aceștia urmau să o fondeze peste ocean și în care folosește pentru prima dată imaginea biblică a „cetății din vârf de munte", devenită o chintesență a excepționalismului american. Se pare că la bordul acestui vas s-a aflat și poeta Anne Bradstreet, una dintre figurile cele mai interesante ale literaturii americane a veacului al XVII-lea.

celebrului roman *The Scarlet Letter* (Litera Stacojie) cât și în „Young Goodman Brown": „mă tem că amintirea acestui fapt va dăinui mai mult decât aceea a acțiunilor lui mai bune, deși acestea au fost numeroase. [...] eu, cel care scriu acum și care sunt reprezentantul lor, iau aci asupra mea rușinea acelor fapte, rugându-mă ca toate blestemele pe care le-au atras – cum am auzit povestindu-se și cum starea tristă și puțin prosperă a neamului nostru de un șir prelung de ani pare s-o dovedească - să fie de acum înainte ridicate" (*Litera stacojie*, p. 26). Se pare că Nathaniel Hawthorne a fost atât de marcat de aceste detalii teribile din biografia strămoșilor săi încât a adăugat un „w" la numele său de familie atunci când a început să publice, în încercarea de a se detașa de moștenirea trecutului. Mai mult decât atât, o bună parte a operei sale poate fi citită tocmai în această cheie, ca o încercare de a se elibera de fantomele trecutului și de a investiga natura umană (de o manieră shakespeariană, aș adăuga) cu scopul de a înțelege sursa dualității umane și, implicit, a răului.

La începutul secolului al XIX-lea, în perioada în care America încerca să își găsească identitatea culturală și nu numai, Ralph Waldo Emerson, părintele fondator al transcendentalismului american, care milita pentru o totală independență ideatică a Noii Lumi, pentru o regenerare morală, spiritual și cultural, o ruptură clară de orice moștenire din trecut și pentru găsirea unei voci originale, observa existența unei schisme în cultura americană între ceea ce el numea „the party of the Past and the party of the Future" sau „the party of Memory and Hope, of the Understanding and the Reason". Cu siguranță că marele susținător al independenței culturale americane nu înțelegea prea bine cum era posibilă o a treia cale, reprezentată de scriitori precum Nathaniel Hawthorne sau Herman Melville care priveau ambele părți cu o „înțelegere sceptică" (Lewis, p. 7). Hawthorne, care a cochetat cu transcendentalismul, fiind implicat direct în proiectul utopic al fermei Brook, episod care apare, ficționalizat, în romanul său *The Blithedale Romance* (Povestea de la Blithedale), refuză să fie încadrat într-un curent de gândire, fie el și unul dominat de un optimism contagios. Într-o perioadă în care, la îndemnul lui Emerson, Thoreau și mai târziu Whitman, intelectualii americani priveau către viitor, Hawthorne îndrăznește să se poziționeze împotriva curentului și se întoarce către trecutul puritan, în încercarea de a înțelege geneza Americii și de a-și exorciza propriile fantomele. Nu e de mirare că este interesat de conceptul de inocență edenică, de imaginea lui Adam de dinainte de cădere. Cu toate acestea, așa cum vedem în Young Goodman Brown, idealul adamic vine cu o serie de nuanțe sau chiar pericole, cu o înțelegere profund tragică a condiției umane care nu scapă ochiului fin al lui Hawthorne.

Nuvela este plasată în Salem, în jurul anului 1692, în ajunul Zilei morților sau Ziua Tuturor Sfinților, 31 octombrie. Tânărul Brown, puritan credincios, căsătorit de trei luni cu frumoasa Faith, pleacă într-o călătorie neașteptată și periculoasă în pădurea din apropiere, la lăsatul întunericului. Ulterior devine clar că decizia lui de a-și părăsi tânăra soție nu este arbitrară ci premeditată, el mergând în fapt la o întâlnire secretă cu însuși diavolul. Ca orice soție credincioasă, Faith, care nu pare să știe încotro se îndreptă soțul ei, dar care intuiește un pericol iminent, încearcă să îl convingă pe acesta să își amâne plecarea, însă tânărul nu poate fi întors din drum. Imediat după ce intră în pădurea întunecată, Brown se întâlnește cu un om care îl aștepta și care îl recunoaște imediat, reproșându-i că întârziase. Interesant este că, inițial, bărbatul pare a fi o versiune în vârstă a lui Brown. În plus, el se sprijină într-un toiag misterios care pare a lua înfățișarea unui șarpe. Deși este evident că acceptase de bună-voie această întâlnire bizară pentru un tânăr puritan, Brown ezită să îl urmeze pe bătrân în pădure, insistând că își îndeplinise deja obligația de a-l întâlni. Mai mult decât atât, el pare mustrat de conștiință, spunând că nici tatăl lui, nici altcineva din familia lui de oameni onești și creștini veritabili nu ar fi fost de acord cu asemenea însoțire. Spre dezamăgirea tânărului, companionul său insistă, spunându-i că îi cunoștea bine familia și că adevărul era altul, el ajutându-l pe tatăl și pe bunicul lui Brown să îi persecute pe unii dintre cei care respinseseră credințele puritane și să îi masacreze pe indieni, elemente autobiografice pe care le-am amintit deja. Confuz și îndurerat,

tânărul îl urmează, la rândul său, pe bătrân care, fără îndoială, este nimeni altul decât diavolul. În drumul lor, cei doi întâlnesc diferite personaje de seamă din comunitatea puritană, de la pastorul congregației și diaconul său, până la sora Cloyse, femeie care îl învățase catehismul și care îi fusese îndrumător moral însă din copilărie, care apare în fața bătrânului sub aspectul unei vrăjitoare. Destinația finală a călătoriei este o întâlnire satanică la care pare să participe întreaga comunitate puritană și care este o adevărată slujbă liturgică răsturnată, în care cântările îl preamăresc pe diavol. Mai mult decât atât, acesta joacă rolul unui pastor, ținând chiar și o predică în care îi invită pe toți cei de față cum să se predea răului. Brown pare să înțeleagă dimensiunea ispitei la care este supus și încearcă să reziste însă, spre surprinderea sa, o zărește în mulțime pe propria sa soție. Cu toate acestea, tânărul nu apucă să vadă dacă aceasta apostaziase, la rândul ei, oferindu-se diavolului, el trezindu-se din nou în pădure, singur. Tulburat peste măsură de această experiență traumatizantă, Brown se întoarce a doua zi în sat unde începe să își evite semenii, inclusiv pe propria soție. Consumat de incertitudini, el devine mizantropul perfect, sfârșind prin a-și urî semenii și propria viață.

Povestirea lui Hawthorne, care nu este altceva decât o rescriere în cheie simbolică a pactului faustic, ia forma unei alegorii morale. Textul s-a bucurat de o atenție specială din partea criticii literare și a fost analizat din numeroase perspective, fiind privit prin prisma psihologică, istorică, socială, teologică sau semantică, începând cu celebrul eseu a lui Herman Melville, ”Hawthorne and His Mosses”, în care acesta consideră „Young Goodman Brown” ca fiind o scriere „la fel de profundă ca Dante”. Numeroși critici au văzut nuvela ca un atac dezlănțuit asupra unor precepte puritane cum ar fi păcatul originar, răul înnăscut sau predestinarea. În cele ce urmează, voi analiza textul din perspectiva catehezei puritane, în încercarea de a demonstra că atitudinea lui Hawthorne față de puritanism este una complexă, deseori dual, contradictorie și că, la fel ca în *Litera stacojie*, unde el oscilează între aprobarea conceptelor și regulilor puritane, izvorâte din dorința de bine și aplicarea lor, care a condus uneori la rezultate dăunătoare. Ca orice scriitor de geniu care investighează sufletul uman în toate componentele sale, inclusiv cele distructive, Hawthorne nu își asumă rolul de critic al puritanismului, așezându-se într-o poziție de superioritate morală față de strămoșii săi, ci încercă elucidarea misterului acestui paradox ineluctabil: cum este posibil care oameni fundamental buni, cu o profundă credință în Dumnezeu, să facă fapte reprobabile? Scriitorul american este un moralist fără tendințe moralizatoare. Astfel, a citi „Young Goodman Brown” ca o simplă critică a puritanismului american reprezintă o ieșire facilă din labirintul moral-alegoric trasat de autorul american. În plus, identificarea protagonistului cu Adam, omul primordial, poate să clarifice unele dintre ambiguitățile textului.

La fel ca Adam, protagonistul nuvelei lui Hawthorne comite o serie de greșeli care ar fi putut fi evitate. Prima greșeală a lui Brown care, avertizat de Geneză, prima carte Pentateuhului, deci și a Vechiului Testament, ale cărei învățături, ca tânăr puritan, ar fi trebuit să și le însușească, este că acceptă dialogul cu diavolul, crezând că a sa credință (reprezentată alegoric de soția sa, Faith) este de ajuns pentru a-i rezista. Mai mult decât atât, felul cum se raportează la chestiunea răului este unul copilăresc. El crede că se poate juca cu răul sau că îl poate ispiti pe diavol fără ca acest fapt să aibă vreo consecință. De altfel, imediat după ce se desparte de soția sa, Brown își spune „[Faith] este un înger binecuvântat; și după noaptea aceasta mă voi prinde de fusta ei și o voi urma în rai”[2]. În naivitatea sa, tânărul bărbat crede că poți ajunge la cunoașterea răului, cunoscându-l față în față, cu alte cuvinte te poți expune pericolului absolut, fără ca puritatea vieții tale să fie pătată. Simplul fapt că acceptă întâlnirea cu diavolul este o greșeală de novice pentru orice puritan autentic. Chiar dacă nu semnează în

[2] Am folosit atât traducerea proprie cât și cea a Corneliei Bucur din volumul *Scrisoarea furată: antologie de proză clasică americană*, Editura Nemira, 2014.

mod explicit un pact faustic, el se face vinovat de neglijență spirituală, fapt care va avea consecințe îngrozitoare asupra sa și a celor din jur.

O lecție fundamentală pe care Brown ar fi învățat-o cu siguranță în timpul pregătirii sale spirituale este cea legată de răul ontologic care a intrat în sufletul uman, ca urmare a păcatului adamic. Dacă și-ar fi însușit această învățătură, Brown ar fi știut că până și ființe angelice precum scumpa lui soție, Faith, pot fi corupte. De altfel, Hawthorne sugerează tocmai această posibilitate atunci când menționează un detaliu, aparent minor, legat de aspectul tinerei femei. Aceasta poartă câteva panglici roz cu care își prinde părul. Mulți critici văd în acest obiect un simbol al inocenței femeii sau al unei naivități copilărești. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste interpretări nu ține cont de contextul istoric și cultural în care este plasată acțiunea povestirii. Puritanii aveau reguli vestimentare stricte, mai ales în cazul tinerelor femei, care obișnuiau să poarte haine prin care să nu iasă în evidență, culorile predominante fiind cele terne. Mai mult decât atât, un accesoriu vestimentar menit să o înfrumusețeze pe tânăra soție ar fi fost privit cu mare suspiciune de întreaga comunitate, cu atât mai mult cu cât culoarea roz era cu totul neobișnuită în acele vremuri[3]. Iată de ce fundele roz ar fi fost asociate mai degrabă cu păcatul și ar fi indicat o personalitate nonconformistă, expusă pericolelor spirituale. Într-un final, Brown primește lecția depravării, însă nu o poate procesa corespunzător, astfel încât se lasă copleșit de ideea dualității sufletului uman. Crezând inițial că oamenii sunt fundamental buni, el nu poate înțelege că răul și binele coexistă în sufletul uman, lecție pe care tinerii puritani ar fi trebuit să și-o însușească încă din perioada catehetică. El este astfel „slab pregătit din punct de vedere teologic" (Colacurcio, p. 301), motiv pentru care suferă la rândul său o cădere, similară cu cea a lui Adam.

A doua greșeală este că încalcă anumite reguli sociale elementare. Pentru puritani, așa cum vedem încă din *Of Plymouth Plantation* a lui William Bradford[4], cel mai important document din prima parte a istoriei americane, sălbăticia continentului american, incluzând aici pădurile, este contrastată cu civilizația așezărilor umane pe care puritanii le-au fondat. Lupta nu este doar cea dintre natură și civilizație, ci este una cu evidente valențe spirituale, sălbăticia, natura nedomesticită fiind asociată cu dușmanul absolut, diavolul, pe când civilizația, adică natura îmblânzită, reprezintă lucrarea lui Dumnezeu pe pământ. Nu întâmplător, metafora favorită a puritanilor, care descria atât misiunea lor divină cât și cea pământească este cea a „cetății din vârf de munte" din „Predica de pe munte" (Matei 5,14), preluată de John Winthrop și intrată în conștiința culturală americană. Or Brown părăsește siguranța civilizației (inclusiv pe cea a comunității sale religioase) pentru a se aventura tocmai în pădurea plină de pericole, domeniu aflat în stăpânirea diavolului.

O altă greșeală comisă de novicele puritan este că dă crezare cuvintelor diavolului, cel numit de însuși Iisus Hristos "tatăl minciunii" (Ioan 8, 44). Mai mult decât atât, el se lasă păcălit nu doar de cuvintele satanei, care îl manipulează cu ușurință, ci și de înfățișarea inițială a acestuia, care ia figura familiară a unui Brown mai bătrân, pentru ca apoi să devină clar că luase forma tatălui acestuia. Departe de a fi obsedat de imaginea răului, provenită, ala cum spun unii critici din învățăturile calviniste care puneau accent pe puterea teribilă a răului și pe stricăciunea ereditară din sufletul uman, Brown se lasă păcălit tocmai pentru că nu cunoaște învățăturile puritane legate de nuanțele perfide ale răului. În ignoranța sa, el nu știe că răul contaminează

[3] Tot la fel, în *Litera Stacojie* membrii comunității puritane privesc initial cu suspiciune felul în care Hester își înfrumusețează litera A pe care fusese condamnată să o poarte pe piept, datorită măiestriei sale în comeniul broderiei.

[4] William Bradford a fost unul dintre puritanii care au traversat oceanul la bordul vasului Mayflower în 1620, pentru a scăpa de persecuțiile religioase la care erau supuși în Europa. În anul următor acesta devine guvernatorul noii colonii, poziție care o va ocupa până la moartea sa, în 1657. *Of Plymouth Plantation*, lucrare în care Bradford descrie viața coloniei de la fondarea sa până în 1647, constituind un document indispensabil pentru descifrarea gândirii puritanilor.

totul prin asociere cu el, astfel că, în mod imperceptibil, se „infectează" cu virusul malefic în timpul călătoriei din pădure.

Unul dintre criticii care atrage atenția asupra subtilităților teologice ale textului lui Hawthorne, care nu au fost remarcate de alți critici este Benjamin Franklin V în studiul său „Goodman Brown and the Puritan Catechism." Acesta observă că Brown nu reușește să tragă concluziile corecte în urma experienței misterioase din pădure nu pentru că el reprezintă sistemul puritan de gândire, unul restrictiv și opresiv, așa cum cred mulți alți comentatori ai textului, ci tocmai pentru că tânărul nu și-a însușit pe deplin învățătura de credință puritană care l-ar fi putut ajuta în interacțiunea sa cu răul absolut, diavolul. (Franklin, p. 69-70). Brown pare la fel de nepregătit pentru acceptarea existenței răului ca și Adam înainte de cădere. Ambii cad din neascultate și continuă să plătească pentru faptele lor pentru că nu se căiesc.

Dintre toate textele catehetice publicate de puritanii din Salem în secolul al XVII-lea, un rol important l-a avut cel scris de John Cotton și intitulat *Milk for Babes*, lucrare consultată în mod repetat de Hawthorne în perioada când scria „Young Goodman Brown", așa cum o dovedesc arhivele bibliotecii pe care scriitorul american o frecventa. (vezi Franklin, p. 71) Orice tânăr catehumen din perioada respectivă ar fi studiat atent această lucrare în care sunt expuse și explicate principiile fundamentale ale credinței puritane cu accent pe două componente esențiale: posibilitatea reală a mântuirii și natura păcătoasă a umanității, inclusiv ideea de păcat originar despre care Brown ar fi aflat atât din lecturile sale cât și din predicile pe care ar fi trebuit să le asculte ca parte din pregătirea sa spirituală. Cu toate acestea, tânărul puritan nu își însușește pe deplin nici măcar doctrinele esențiale ale propriei credințe. Presupunând că, totuși, Brown nu a înțeles lecția imperfecțiunii omului din catehism sau de la sora Cloyse, cea care îl sfătuia în chestiuni spirituale, el ar fi trebuit să o intuiască dacă și-ar fi analizat propriile scăderi morale și porniri spre păcat. Or, așa cum voi demonstra în cele ce urmează, urmărind argumentația lui Franklin, Brown nu ignoră numai ideile de bază ale catehismului puritan ci mai ales Cele Zece Porunci, cod moral fundamental pentru orice creștin. Astfel, fie că întreaga experiență din pădure este reală, fie că Brown visează, doar, că aceasta are loc, el încalcă sau cel puțin încearcă să încalce toate poruncile.[5]

Astfel, el încalcă primele două porunci, „Să nu ai alţi dumnezei afară de Mine!" și „Să nu-ţi faci chip cioplit şi niciun fel de asemănare[...]" atunci când îl acceptă drept ghid sau îndrumător pe însuși diavolul. Chiar și după episodul din pădure, Brown, în mod inconștient sau nu, urmează învățăturile răului, respingându-și soția, pe pastor și întreaga comunitate. Expus la răul absolut, Brown încetează să i se mai împotrivească și duce o viață distructivă, întunecată și singuratică, manifestând simptome clare de depresie cronică. De altfel, el încarcă și cea de-a treia poruncă, „Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert". Catehismul puritan explică faptul că un bun creștin trebuie să recunoască și să folosească lucrurile bune primite de la Dumnezeu pentru binele său și al întregii comunități. Întors din pădure, Brown nu îl mai poate vedea pe Dumnezeu în cei din jur și se retrage în sine. Ironia face ca tânărul, care se teme să nu fie contaminat de răul pe care îl vede în comunitatea sa, să nu îi mai poată da slavă Creatorului pentru darurile sale, deși atât Faith cât și întreaga comunitatea par să îi fie aproape până în clipa morții. Atitudinea sa îl face să încalce și următoarea poruncă, „Adu-ţi aminte de ziua odihnei, ca să o sfinţeşti", el refuzând să mai participe la slujbe, dezamăgit fiind

[5] Hawthorne folosește cu abilitate ambiguitatea literată și intervine spre finalul povestirii cu un binecunoscut truc tehnic, făcându-l pe narator să declare că e posibil ca întreaga povestire, cu toate aspectele ei tulburătoare, să nu fi fost decât un vis. Noutatea vine din introducerea unui element meta-narativ, scriitorul american lăsându-l pe cititor în situația imposibilă de a decide dacă evenimentele au avut loc cu adevărat sau nu: „Să fi adormit fratele Brown în pădure și întrunirea vrăjitoarelor să nu fi fost decât un vis nebunesc? Se poate să fi fost așa." Întrebarea are și o componentă etică evidentă, punând în discuție fundamentele morale pe care era clădită societatea americană a secolului al XVII-lea: dacă întreaga poveste nu a fost decât un vis, de ce ar visa un credincios puritan asemenea monstruozități, iar dacă este adevărată, cum este posibil ca oameni devotați comunității și credinței lor creștine să pactizeze într-o asemenea măsură cu satana?

de întreaga umanitate. Tânărul puritan încalcă și cea de-a cincea poruncă, „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pământul pe care Domnul Dumnezeul tău ţi-l va da ţie.” Părinții săi spirituali sunt tocmai persoanele pe care le respinge, sora Cloyse, diaconul Gookin și pastorul comunității din Salem. A-i fi cinstit ar fi însemnat să le urmeze învățăturile catehetice despre originea răului și sursa binelui, ceea ce Brown este incapabil să facă. În plus, el îi privește pe toți aceștia ca pe niște ipocriți sau chiar apostați: „Când pastorul vorbea din amvon cu tărie și elocință arzătoare, cu mâna pe Biblia deschisă, despre adevărurile sacre ale credinței noastre, despre viețile unor sfinți și morți buruitoare, despre fericirea viitoare sau nenorociri de nedescris, atunci fratele Brown pălea, temându-se ca acoperișul să nu cadă cu tunet asupra capului cărunt al blasfemiatorului și al celor care îl ascultau”.

Brown încalcă și cea de-a șasea poruncă, „Să nu ucizi!”. Firește, vorbim aici de o moarte simbolică, din moment ce, după întoarcerea în comunitate, Brown este atât de răvășit de revelația răului încât încrederea sa în salvarea sufletului, idee fundamentală a puritanismului, dispare și, odată cu ea, întreg echilibrul său emoțional este răsturnat. El trăiește până la o vârstă venerabilă, însă este o „nonviață” în urma „suicidului spiritual” pe care îl comite (Franklin, p. 77). Deși Brown nu încalcă în mod concret porunca a șaptea, „Să nu fii desfrânat!”, unii critici, mai ales cei care din zona psihanalitică, observă că, în termeni simbolici, incursiunea în pădure în timpul nopții nu poate fi citită decât ca o inițiere sexuală, dovadă fiind numeroasele imagini cu conotații sexuale din text. Încă de la bun început, înainte ca Brown să se despartă de Faith, aceasta îl invită pe soțul ei să doarmă în patul lor pentru că „o femeie singură este tulburată de atâtea vise și atâtea gânduri încât ajunge să se teamă de ea însăși”. Pentru puritani viața sexuală, fie ea și în cazul tinerilor căsătoriți, era un subiect tabu. Brown nu știe cum să reacționeze în fața dorinței sexuale, astfel încât evită invitația voalată a tinerei femei. Momentul care, nu întâmplător, are loc, mai mult ca sigur, în pragul casei, capătă valențe simbolice evidente. Odată trecut acest reper, Brown trece de partea cealaltă, părăsind confortul (inclusiv cel sexual) al propriei casei și pășind în întunericul periculos al pădurii. Devine clar că atunci când un cuplu de tineri căsătoriți se desparte, fiecare dintre ei poate deveni victima unor ispite erotice de care s-ar fi putut apăra în prezența reconfortantă a partenerului de viață. (vezi Crews, p. 100) Este posibil ca tipul de inițiere la care ia parte Brown sub îndrumarea ghidului său malefic, să fie legată tocmai de păcatul sexual. În această variantă a pactului faustic, puterea pe care o primește nu ține de cunoașterea vreunul secret alchimic sau de primirea unei soluții-minune, Brown fiind interesat doar de privirea răului, inclusiv sub forma sa de relație sexuală în afara căsătoriei, el comportându-se și din punct de vedere sexual ca un băiat neștiutor și nepregătit pentru acceptarea acestei componente firești a personalității sale.

Pentru puritani, cea de-a opta poruncă, „Să nu furi!”, se referea nu doar la furtul unor obiecte, ci inclusiv la privarea celor din jur de bucuria credinței creștine. După întoarcerea sa din excursia fatală, Brown, cuprins de mizantropie, nu mai este capabil să îi ofere propriei soții o viață normală, deși păstrează anumite aparențe, el și Faith având urmași, ci încearcă să îi contamineze și pe ceilalți cu virusul cu care el însuși fusese contaminat după experiența din pădure. Nu doar ceasul morții i-a fost „plin de deznădejde”, ci întreaga existență. Interesant este că, în ciuda comportamentului său deplorabil față de propria familie și față de cei din jur, comunitatea nu îl părăsește pe Brown: „Și după o viață lungă, când l-au dus la groapă, leș încărunțit, urmat de Faith, bătrână, și de copii și nepoți, într-un cortegiu lung, pe lângă numeroși vecini, nu i-au scris niciun vers plin de speranță pe piatra de mormânt, căci plin de deznădejde îi fusese ceasul morții.” (Hawthorne, p. 34). Sentimentul comunitar dezvoltat de puritanii secolului al XVII-lea îi face pe aceștia să nu își abandoneze semenul, chiar dacă acesta se separase practic de ei, plasându-se într-o poziție de superioritate morală și crezându-se, probabil, a fi ultimul apărător al credinței din Salem, singurul care, în mintea lui, nu comisese păcatul teribil al apostaziei în timpul întâlnirii satanice din pădure.

În mod evident, Brown încalcă și cea de-a noua poruncă, „Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău!”, din moment ce, dând crezare „tatălui minciunii”, îi percepe pe cei din jur, de la Faith până la pastor, ca fiind niște ființe corupte, viciate iremediabil, fără posibilitate de mântuire. Tânărul puritan nesocotește și ultima poruncă, „Să nu doreşti casa aproapelui tău; să nu doreşti femeia aproapelui tău...” din moment ce, atât înainte de întâlnirea cu diavolul cât și după, el este nemulțumit de viața sa și mai ales de Faith (cu rolul ei dublu, atât de soție cât și de credință). Deși avertizat că a merge în pădure în ajunul zilei morților înseamnă să se expună în fața forțe pe care nu le înțelege și cu care nu trebuie să se măsoare, el hotărăște să plece: „în noaptea asta, dintre toate nopțile anului, trebuie să mă smulg de lângă tine. Călătoria mea, așa cum o numești tu, până acolo și înapoi, trebuie făcută musai de pe acum până la răsăritul soarelui”.

Însă greșeala fundamentală a lui Brown nu constă în încălcarea celor zece porunci, ci mai ales în lipsa de grijă pentru educația sa spirituală și pentru cunoașterea normelor fundamentale ale puritanismului. Ceea ce tânărul nu știe este că, născut în păcat și moștenind pornirea spre păcat de la protopărinți, omul nu poate fi fidel regulilor lui Dumnezeu și nu poate, de unul singur, să îndeplinească cele Zece Porunci. (vezi Franklin, p. 79). Dacă ar fi înțeles neputința ontologică a omului de a fi fără de păcat, el nu ar fi fost surprins să îi vadă (sau să creadă că îi vede) pe credincioșii puritani pe care îi admira și pe care îi considera „aleșii lui Dumnezeu” făcând lucruri necreștinești. În mod ironic, în timpul predicii ținute de diavol în pădure, acesta atrage atenția tuturor că „Firea omenească e rea din născare”. Prins nepregătit de revelația răului, Brown este copleșit de cumplita epifanie și se lasă contaminat de acesta în mod iremediabil: „La drept vorbind, în întreaga pădure bântuită nu era nimic mai înfricoșător decât făptura fratelui Brown”. El cade precum Adam, însă, spre deosebire de acesta, căderea sa nu poate fi corectată prin jertfa lui Hristos, din moment ce alege să ducă o viață în care, conștient sau nu, se dedică întunericului și durerii, respingând astfel posibilitatea mântuirii.

BIBLIOGRAPHY

Cerkez, Adriana, trad, Stoian, Gabriel, trad., Bucur, Cornelia, trad., *Scrisoarea furată : antologie de proză clasică americană*, Editura Nemira, 2014.

Colacurcio, Michael J., *The Province of Piety: Moral History in Hawthorne’s Early Tale*s, Harvard University Press, 1984.

Crews, Frederick, *The Sins of the Fathers: Hawthorne’s Psychological Themes,* University of California Press, 1989.

Franklin, Benjamin V., “Goodman Brown and the Puritan Catechism” în *Modern Critical Views: Nathaniel Hawthorne*, ed. Harold Bloom, Chelsea House Publishers, 2005, 69-86.

Hawthorne, Nathaniel, *Litera Stacojie* (trad. Eugen Filotti), Editura pentru literatură universală, 1967.

Lewis, R. W. B., *The American Adam*, University of Chicago Press, 1955.

Melville, Herman. "Hawthorne and His Mosses." 1850, în *The Piazza Tales and Other Prose Pieces,* 1839–1860, ed. Harrison Hayford, Alma A. MacDougall și G. Thomas Tanselle. Northwestern-Newberry Edition of the Writings of Herman Melville, vol. 9. Evanston, III., Northwestern University Press, 1987.